

COLLEGE VOOR

**DE RECHTEN
VAN DE MENS**

AANBEVELINGEN

**Mensenrechten in (tijdelijke) opvanglocaties voor
asielzoekers en vluchtelingen**

1. Inleiding

Aanleiding

De hoge instroom van asielzoekers heeft er toe geleid dat er in asielzoekerscentra (azc) nauwelijks plaats meer is voor nieuwe asielzoekers. Daarnaast is de uitstroom van toegelaten vluchtelingen uit de azc's zeer beperkt. Daarom zijn er tijdelijke opvangvoorzieningen gecreëerd voor asielzoekers die nu binnenkomen. Om een beeld te krijgen van deze opvangvoorzieningen en de toegang tot mensenrechten voor asielzoekers heeft het College voor de Rechten van de Mens zeven opvanglocaties bezocht.

Doel

Het doel van deze bezoeken is om in kaart te brengen in hoeverre de wijze waarop de opvang is georganiseerd in overeenstemming is met mensenrechtelijke normen. Het College heeft er oog voor dat er door de hoge instroom van asielzoekers onconventionele maatregelen genomen moeten worden. Alle aanbevelingen dienen dan ook gelezen te worden in deze context. Tevens heeft het College gekeken naar een aantal (voorgenomen) maatregelen die direct met de opvang samenhangen, zoals de voorzieningen voor statushouders, draagvlak en inburgering.

Uitvoering

Het College heeft op 6, 13 en 27 november 2015 in totaal zeven verschillende opvanglocaties bezocht.¹ Het College heeft de crisisnoodopvang, noodopvang en reguliere opvang bezocht. Daarbij heeft het College aandacht besteed aan mensenrechten, zoals de toegang tot zorg, onderwijs en huisvesting. Het College heeft tevens gesprekken gevoerd met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en de Vereniging van Nederlandse Gemeente (VNG).

Conclusie

Het College is erg onder de indruk hoe het COA zich inzet om aan alle asielzoekers die Nederland binnenkomen opvang te bieden en hoe de medewerkers en vrijwilligers bereid zijn om extra ondersteuning te bieden. Het College heeft dezelfde inzet gezien bij gemeentes die voorzien in crisisnoodopvang. Ook daar is de inzet van ambtenaren en van vrijwilligers enorm.

Het College concludeert dat de toegang tot basisvoorzieningen zoals onderdak, zorg en voedsel voor volwassenen momenteel voldoende is. Hierdoor zijn de mensenrechtelijke normen ten tijde van de bezoeken gewaarborgd. Wel signaleert het College een aantal aandachtspunten waar, vanwege langduriger verblijf in de (crisis)noodopvang, ten aanzien van de gezondheid en veiligheid van asielzoekers mensenrechtelijke knelpunten kunnen ontstaan. Deze aandachtspunten zijn:

- Gebrek aan privacy;
- Ontbreken structurele dagbesteding;
- Gebrek aan leefgeld;
- Onzekerheid over de duur van de procedure;
- En onzekerheid over het moment waarop achterblijvende gezinsleden kunnen overkomen.

¹ Bezochte locaties: AZC Utrecht, noodopvang Jaarbeurs Utrecht, crisisnoodopvang Gemeente Woudenberg, AZC Almere, noodopvang Almere, pre-POL locatie Zaanstad, noodopvang Den Haag in voormalig ministerie SZW.

Het College sluit aan bij de aanbeveling van de Inspectie Veiligheid en Justitie in haar schouw dat om de veiligheid, leefbaarheid en beheersbaarheid te waarborgen nadrukkelijk oog moet zijn voor de gevolgen van een langer verblijf binnen de tijdelijke opvanglocaties dan oorspronkelijk bedoeld.²

Ten aanzien van kinderen concludeert het College dat in de (crisis)noodopvang niet alle mensenrechten gewaarborgd zijn. Zo zijn de vele verhuizingen van kinderen schadelijk voor hun gezondheid. De mensenrechten van kinderen zijn hiermee in het geding. Daarnaast ontvangt het College signalen dat kinderen soms pas na enkele weken of maanden kunnen starten met onderwijs, waardoor tijdige toegang tot het onderwijs in sommige gevallen onder druk komt te staan.

Tot slot concludeert het College dat de voorgestelde maatregelen ter versoering van de huisvesting en bijstand voor toegelaten vluchtelingen op gespannen voet kunnen komen te staan met het discriminatieverbod. Of dat zich zal voordoen, is afhankelijk van de wijze waarop deze maatregelen worden uitgewerkt. Tevens dragen deze maatregelen niet bij aan het behoud van draagvlak voor vluchtelingen die bescherming nodig hebben. Voor het creëren van draagvlak is een specifieke taak weggelegd voor zowel de centrale als de decentrale overheid.

Ten aanzien van de aanbevelingen die het College aan het einde van deze notitie doet, is het zich ervan bewust dat daarvoor extra geld nodig is en er keuzes gemaakt moeten worden over de toewijzing van vrijkomende opvangplaatsen. Toch acht het College het noodzakelijk - en ook mogelijk - om de aanbevelingen te verwezenlijken.

2. Bevindingen

2.1 Crisisnoodopvang en noodopvang

Crisisnoodopvang

Vanwege de hoge instroom van asielzoekers is de crisisnoodopvang in het leven geroepen. Gemeentes zijn verantwoordelijk voor deze vorm van opvang en stellen deze opvang beschikbaar in ruimtes zoals gym- en vergaderzalen. Asielzoekers krijgen drie maal per dag een maaltijd en ontvangen geen leefgeld. Crisisnoodopvang duurt 72 uur en kan met nogmaals 72 uur worden verlengd. Asielzoekers kunnen na afloop van deze termijn worden overgeplaatst naar een volgende crisisnoodopvanglocatie. In de crisisnoodopvang worden zowel alleenstaanden als gezinnen met kinderen opgevangen. Kinderen gaan nog niet naar school. Er is toegang tot basale medische zorg in de crisisnoodopvang.

Het College stelt vast dat er geen beperkingen zijn gesteld aan het aantal keren dat een asielzoeker in een crisisnoodopvanglocatie kan worden geplaatst. Tijdens de bezoeken van het College kwam naar voren dat asielzoekers meerdere keren verhuisd zijn tussen verschillende crisisnoodopvanglocaties. Het College stelt tevens vast dat in de crisisnoodopvang geen sprake is van enige vorm van privacy. Voor dagbesteding zijn de asielzoekers afhankelijk van initiatieven van vrijwilligers. De toegang tot basale medische hulp is op orde in de crisisopvang. In de locatie die het College heeft bezocht was er een grote betrokkenheid van de bewoners van de gemeente. Zij hebben spullen, zoals babybedjes en speelgoed, gedoneerd en zorgden ervoor dat de kinderen konden spelen.

² Inspectie Veiligheid en Justitie, "De tijdelijke (opvang)voorzieningen voor asielzoekers onder de loep", november 2015, p. 27.

Asielzoekers hebben een zware reis achter de rug vanuit het land van herkomst. Die reis heeft soms wel maanden tot jaren geduurd. Bij aankomst in Nederland is er grote behoefte aan rust, stabiliteit en veiligheid. De verplichting voor de overheid om hiervoor zorg te dragen, is de kern van het recht op bescherming van de lichamelijke en geestelijke integriteit, zoals gewaarborgd door o.a. artikel 12 IVESCR, artikel 8 EVRM en artikel 17 lid 2 van de Europese Opvangrichtlijn. Door de leefomstandigheden in de crisisnoodopvang, gevoegd bij de vele verhuizingen die asielzoekers in Nederland moeten meemaken, wordt er voor hen geen stabiele leefomgeving gecreëerd. Daarnaast kunnen gedwongen verhuizingen een inbreuk op artikel 8 EVRM opleveren en dienen dus tot het minimum te worden beperkt.³ Deze aspecten, in samenhang met onduidelijkheid over de duur van de asielprocedure en het tijdstip waarop gezinshereniging kan worden aangevraagd, leidt bij langere duur in de crisisnoodopvang tot (psychische) gezondheids- en veiligheidsrisico's.

Het College is daarom ook zeer tevreden met de uitkomst in het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom⁴, waarin als uitgangspunt wordt genomen dat de crisisnoodopvang in 2016 niet wenselijk en nodig is. Het College gaat er dan ook vanuit dat de crisisnoodopvang, uitzonderingen daargelaten, in 2016 niet meer zal worden ingezet en dat een aanbeveling op dit punt overbodig is. Het College zal de ontwikkelingen op dit punt volgen.

Noodopvang

Het COA is verantwoordelijk voor de noodopvang. De noodopvang vindt plaats in o.a. kantoren, hallen en bungalowparken. Asielzoekers worden na de crisisnoodopvang in de noodopvang geplaatst. Zij kunnen na verblijf in de noodopvang opnieuw worden overgeplaatst naar een volgende noodopvanglocatie. In de noodopvang worden zowel alleenstaanden als gezinnen met kinderen opgevangen. Asielzoekers krijgen drie maaltijden per dag en ontvangen geen leefgeld, omdat in hun onderhoud in natura wordt voorzien. Voor de dagbesteding zijn asielzoekers voornamelijk afhankelijk van vrijwilligers die activiteiten voor hen organiseren. Kinderen vallen onder de Nederlandse leerplicht en horen 72 uur na aankomst in Nederland met onderwijs te starten. Onderwijs wordt vaak ter plaatse verzorgd. Toegang tot medische zorg wordt in de noodopvang verzorgd door het Gezondheidscentrum Asielzoekers (GC A).

Ten aanzien van het verblijf in de noodopvang stelt het College vast dat daaraan geen termijn is verbonden. Uit gesprekken is gebleken dat asielzoekers waarschijnlijk minimaal zes maanden in de noodopvang zullen verblijven en dat dit mogelijk zelfs langer kan duren. Asielzoekers kunnen meerdere malen verhuisd worden tussen verschillende noodopvanglocaties. Ook daaraan is geen maximum gesteld. Afhankelijk van de noodopvanglocatie is de privacy (zeer) beperkt. Er is in de noodopvang geen dagbesteding, wat ook negatieve gevolgen kan hebben omdat asielzoekers steeds passiever worden en geïsoleerder raken.⁵ Het College constateert dat hoe langer het verblijf in de noodopvang duurt, des te groter de kans is dat er gezondheids- en veiligheidsrisico's ontstaan. Het College beveelt dan ook aan het totale verblijf in de noodopvang zo veel mogelijk te beperken tot maximaal zes maanden.

Ten aanzien van de voorzieningen merkt het College op dat het belangrijk is om personen in een vroeg stadium te activeren en niet afhankelijk te maken. Door beslissingsmogelijkheden en mogelijkheden om in hun eigen onderhoud te voorzien weg te

³ EHRM 10 juli 2014, appl.nr. 3925/10, 3955/10, 3974/10, 4009/10, 4054/10, 4128/10, 4132/10 en 4133/10 (Lemo ea t. Kroatië).

⁴ Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom, 27 november 2015, paragraaf 2.1.2 te raadplegen: <https://vng.nl/onderwerpenindex/asiel/asielbeleid-en-integratie/nieuws/gezamenlijke-aanpak-problemen-asielinstroom>.

⁵ Advies ACVZ 'Verloren tijd', uitgebracht aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, Den Haag, 2013.

nemen, komt de asielzoeker in een afhankelijke positie. Lange tijd verblijven in noodopvang, zonder structurele dagbesteding en leefgeld, is daarom niet wenselijk.

2.2 Kinderen in de opvang

Verhuizingen

Ook kinderen worden opgevangen in crisis- en noodopvanglocaties en moeten vaak verhuizen. Uit onderzoek blijkt dat vaak en veel verhuizen schadelijk is voor kinderen. Naarmate het aantal verhuizingen in de opvang toeneemt, ontwikkelen kinderen meer cognitieve en emotionele problemen.⁶ Ook blijkt uit onderzoek dat bij asielzoekerskinderen die vaker dan een keer per jaar worden overgeplaatst 2,5 keer zo vaak psychische en psychosomatische klachten voorkomen dan bij kinderen die minder vaak worden overgeplaatst. Bij kwetsbare kinderen is dat zelfs 3,5 keer zo vaak.⁷

In het licht van het recht op een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid, zoals o.a. vastgelegd in artikel 12 IVESCR, wijst het College erop dat het aan de overheid is om aantastingen van dit recht die verhuizingen kunnen veroorzaken te voorkomen. Ook het Kinderrechtenverdrag legt in artikel 3 en 6 neer dat het belang van het kind het uitgangspunt moet zijn en dat aan de basisbehoefte van kinderen aan veiligheid, continuïteit en stabiliteit moet worden voldaan. Het moet voor de overheid prioriteit zijn om kinderen op te vangen op een locatie die voor hen geschikt is, zo schrijft de Europese Opvangrichtlijn⁸ voor.

Het College doet daarom de aanbeveling om kinderen, zowel alleenstaand als met ouders, op te vangen in kleinschalige locaties, die voor langere termijn beschikbaar zijn. Zo kan het aantal verhuizingen van kinderen zo veel mogelijk beperkt worden en hun recht op gezondheid worden gegarandeerd.

Onderwijs

Het College heeft gezien dat er zowel in de nood- als reguliere opvang toegang tot onderwijs is. Uit de verschillende bezoeken heeft het College wel vernomen dat de termijn van 72 uur voor het starten van onderwijs vaak niet wordt gehaald, waardoor kinderen later met school starten. Dit wordt deels, maar niet alleen, veroorzaakt door de vele verhuizingen. Soms kan dit een paar dagen later zijn maar dit kan ook om enkele weken tot maanden gaan. Zolang de vertraging zich beperkt tot enkele dagen, ziet het College hierin geen schending van het recht op onderwijs, zoals vastgelegd in o.a. artikel 28 Kinderrechtenverdrag. Dit is anders als de vertraging langer duurt.

Behandeling van asielaanvraag

In de brief van 19 oktober 2015⁹ kondigt de Staatsecretaris van Veiligheid en Justitie aan dat het mogelijk een jaar kan duren voordat een asielzoeker een beslissing op zijn asielaanvraag krijgt en dat het lang kan duren voordat duidelijk is of de overige gezinsleden kunnen overkomen. In zijn brief van 27 november 2015¹⁰ meldt de Staatsecretaris dat hij de beslistermijn ten aanzien van nareizende gezinsleden verlengt

⁶ Stichting Kinderpostzegels Nederland, COA en UNICEF Nederland, "Kind in het centrum: Kinderrechten in asielzoekerscentra", juni 2009, p. 52. Werkgroep Kind in azc "Ontheemd, de verhuizingen van asielzoekerskinderen in Nederland", januari 2013.

⁷ S. Goosen, K. Stronks, A. Kunst, "Frequent relocations between asylum seekers centres are associated with mental distress in asylum seeker children: a longitudinal medical record study", in: International Journal of Epidemiology 2013.

⁸ Europese Opvangrichtlijn 2013/33, preambule paragraaf 14 en 22.

⁹ Staatsecretaris van veiligheid en Justitie, "Asiel in Nederland", 19 oktober 2015, zonder kenmerk.

¹⁰ Staatsecretaris van veiligheid en Justitie, "Maatregelen hoge instroom asiel", 27 november 2015, kenmerk 708709.

van drie naar negen maanden. Op dit moment worden de asielaanvragen op volgorde van binnenkomst behandeld. Daarin wordt, voor zover het College bekend, geen prioritering aangebracht.

De onzekerheid waarin asielzoekers nu verkeren over het moment waarop op hun aanvraag en die van gezinsleden wordt beslist, is van invloed op hun (geestelijke) gezondheid. Gezinsleden bevinden zich soms elders in levensgevaarlijke omstandigheden, wat veel stress veroorzaakt bij de asielzoekers hier. Voor kinderen geldt dit des te meer. Het College acht het daarom in het belang van kinderen dat zij zo snel als mogelijk een beslissing krijgen op hun asielaanvraag. En dat zij, in het geval zijn alleen naar Nederland zijn gekomen, zo snel mogelijk hun ouders bij zich hebben. Artikel 10 Kinderrechtenverdrag schrijft voor dat de overheid aanvragen om gezinshereniging met welwillendheid, menselijkheid en spoed behandelt. Om die reden beveelt het College aan om de aanvragen van kinderen en hun nareizende familieleden met voorrang te behandelen.

2.3 Voorzieningen voor statushouders

Op 14 oktober j.l is de Tweede kamer akkoord gegaan met het voorstel van de VVD en PvdA dat de opvang van statushouders 'sober en rechtvaardig' moet zijn. Volgens het voorstel kunnen statushouders geen voorrang meer krijgen bij de toewijzing van sociale huurwoningen, worden zij opgevangen in semipermanente woningen, en wordt hun bijstandsuitkering verlaagd omdat de huur en de ziektekostenverzekering in natura worden uitgekeerd. Daarmee verliezen zij ook het recht op toeslagen. In het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom wordt hieraan toegevoegd de nieuwe huisvestingsvoorzieningen zo in te richten dat de bijstand nog verder kan worden gekort door het toepassen van de kostendelersnorm.¹¹ Het College heeft bezwaren tegen deze voorstellen tot versobering, die raken aan het non-discriminatiebeginsel en tevens op den duur niet bijdragen aan de integratie van vluchtelingen en het behoud van draagvlak.

Urgentie uit de Huisvestingswet

Het Vluchtelingenverdrag, artikel 21, bepaalt dat Nederland vluchtelingen wat betreft huisvesting zo gunstig mogelijk moet behandelen en in elk geval niet minder gunstig dan vreemdelingen die in dezelfde omstandigheden verkeren. Ook de Kwalificatierichtlijn¹² legt neer dat lidstaten zich moeten inspannen om vluchtelingen op het gebied van toegang tot huisvesting gelijke kansen te bieden.

Statushouders krijgen nu op grond van artikel 12 lid 3 Huisvestingswet voorrang bij de toewijzing van sociale huisvesting. Een wetswijziging is ingediend om deze voorrangspositie te schrappen. Indien vluchtelingen niet meer in aanmerking komen voor urgentie, sluiten zij achteraan in de rij van woningzoekenden. In tegenstelling tot andere woningzoekenden hebben vluchtelingen dan nog geen enkele inschrijfduur opgebouwd. Tijdens deze wachtperiode zitten de vluchtelingen in een azc of op een andere noodopvangplek. Dit zal de doorstroom van statushouders van het azc naar de gemeente nog meer zal blokkeren. Hierdoor zal noodopvang onnodig lang moeten blijven voortbestaan, met de hierboven beschreven mensenrechtelijke knelpunten van dien. Het College raadt een dergelijke wetswijziging om die reden ten zeerste af.

¹¹ Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom, 27 november 2015, paragraaf 2.2.1.

¹² Kwalificatierichtlijn 2011/95/EU, artikel 32.

Korting op de bijstand

Op grond van artikel 23 Vluchtelingenverdrag en artikel 29 Kwalificatierichtlijn hebben vluchtelingen recht op dezelfde behandeling op het gebied van ondersteuning en bijstand van overheidswege als nationale onderdanen. Het in natura uitkeren van voorzieningen en het korten van de bijstand in geval van samenwoning kan in sommige omstandigheden zijn toegestaan, zolang hiermee geen onderscheid wordt gemaakt tussen vluchtelingen en nationale onderdanen. Indien deze versoeringen alleen wordt toegepast op vluchtelingen is dit in strijd met bovengenoemde bepalingen. Ook dreigt het risico dat door deze kortingen het levenspeil van de vluchtelingen onder de norm van een adequate levensstandaard terecht komt, zoals vastgelegd in o.a. artikel 11 IVESCR. Het College zal de ontwikkelingen op dit punt nauwlettend volgen.

Averechts effect van versoering op integratie en draagvlak

Daarnaast wijst het College erop dat deze voorstellen een averechts effect kunnen hebben op de integratie van vluchtelingen en daarmee op het draagvlak voor deze groep. De regering erkent het belang van integratie en treft maatregelen om zo vroeg mogelijk hiermee te starten. Die integratie is van groot belang gezien de hoge werkloosheid onder vluchtelingen. Tegelijkertijd ervaren vluchtelingen discriminatie bij het vinden van een baan. Werkgevers willen, zo blijkt uit onderzoek van het SCP¹³, nog steeds liever Mark dan Mohammed.

Ook voor het behoud van draagvlak is integratie belangrijk. Het College juicht de voorstellen in het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom om extra te investeren in de maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen dan ook van harte toe. Echter, de versoering van voorzieningen draagt aan integratie en draagvlak niet bij. De versoering leidt tot armoede en op de langere duur mogelijk tot isolement. Dat geeft vluchtelingen niet de betere startpositie die nodig is om de achterstand om een baan te vinden in te halen. Bovendien leiden armoede en uitsluiting tot een slechtere gezondheid.

2.4 Inburgering van asielzoekers en statushouders

Tijdens de bezoeken heeft het College specifieke aandacht besteed aan de mogelijkheden die er in de opvang zijn voor inburgering en het werken aan toekomstperspectief, in Nederland of in het land van herkomst. Het College heeft daarbij niet alleen gekeken naar statushouders, die volgens het programma van het COA in de opvang al Nederlandse les en vakken als Kennis Nederlandse Maatschappij (KNM) krijgen, maar ook naar asielzoekers die nog in afwachting zijn van een beslissing. Zij hebben tijdens hun verblijf in het azc de mogelijkheid om taallessen te volgen die door vrijwilligers worden gegeven.

Een groot gedeelte van de asielzoekers, zoals de vluchtelingen uit Syrië, zullen waarschijnlijk voor langere tijd in Nederland blijven. Vanwege de oplopende doorlooptijd is het College van mening dat het in het belang van zowel de asielzoekers als de overheid is om met integratie in een zo vroeg mogelijk stadium te starten. Daarbij horen taallessen, diplomawaardering en oriëntering op de arbeidsmarkt.

Naast de inburgering van asielzoekers, vindt het College dat er een taak voor de overheid ligt waar het gaat om de inburgering van toegelaten vluchtelingen. Integratie is immers een “two way street”. De overheid heeft sinds 2013, als gevolg van een wijziging van de Wet inburgering, geen aandeel meer in het inburgeringstraject waartoe vluchtelingen verplicht zijn. Gezien het grote belang dat ook de overheid hecht aan de integratie en participatie van vluchtelingen, gevoegd bij de grote groep vluchtelingen die zich nu in Nederland vestigt, beveelt het College de Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid

¹³ SCP-publicatie 2010/1, *Liever Mark dan Mohammed? Discriminatie op de arbeidsmarkt*, Iris Andriessen, Eline Nievers, Laila Faulk, Jaco Dagevos, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, januari 2010.

aan weer zijn aandeel te nemen in het inburgeringstraject. Dat kan bestaan uit (gedeeltelijke) financiering van het inburgeringstraject - zonder dat de vluchteling daarvoor een lening moet afsluiten en dus direct met schulden start - en uit intensieve begeleiding in dit traject, zoals voorheen de gemeentes verzorgden. Niet alleen de vluchteling, maar ook de overheid is hierbij gebaat. Het voltooiën van het inburgeringstraject vergroot de kansen op deelname in de maatschappij en op een baan.

2.5 Draagvlak

De in deze notitie beschreven (voorgenomen) maatregelen worden deels ingegeven door de wens van de overheid, centraal en decentraal, om draagvlak in de samenleving te behouden. Ook in de gesprekken die het College de afgelopen periode heeft gevoerd komt dit telkens terug. Zo houden gemeentes bij het bepalen van het aantal opvangplaatsen dat zij aanbieden rekening met de gevoelens van omwonenden. De regering versobert de voorzieningen voor statushouders, deels om zo draagvlak onder burgers die in een vergelijkbare benarde situatie zitten te behouden.

Het College snapt het streven van de overheid om bij het nemen van maatregelen zo veel mogelijk rekening te houden met de gevoelens van alle betrokkenen. Wel wil het College erop wijzen dat hierdoor de mensenrechten van asielzoekers en statushouders niet in de knel mogen komen. Van een schending van mensenrechten¹⁴ kan sprake zijn als asielzoekers op straat terecht komen als gevolg van de keuze van gemeentes om minder plekken aan te bieden dan zij beschikbaar hebben. Of als het voorzieningsniveau zo ver wordt teruggeschroefd dat statushouders slechter af zijn dan Nederlanders in dezelfde positie.

Als de naleving van de mensenrechten van deze groep in het nauw komt, is het aan de overheid om er alles aan te doen om deze mensenrechten te beschermen. Ook al roept dat gevoelens van onvrede bij anderen op. Tenzij uiteraard de mensenrechten van die anderen ook op het spel staan. Dan moet de overheid een afweging maken welke belangen zwaarder wegen. Tot nog toe echter is het College niet gebleken dat de mensenrechten van andere burgers, zoals het recht op privéleven, door de opvang van asielzoekers en vluchtelingen worden aangetast.

¹⁴ Denk bijvoorbeeld aan het recht op bescherming van privéleven, dat mede inhoudt bescherming van de lichamelijke en geestelijke integriteit (artikel 8 EVRM); aan het recht op een adequate levensstandaard (artikel 11 IVESCR).

3. Aanbevelingen

Naar aanleiding van bovenstaande bevindingen komt het College tot de volgende aanbevelingen:

Noodopvang; termijn verblijf en geschiktheid locatie

1. Het College beveelt de **Staatsecretaris van Veiligheid en Justitie** aan het totale verblijf in de noodopvang zo veel mogelijk te beperken tot maximaal zes maanden. En het aantal verhuizingen van asielzoekers zoveel mogelijk te beperken, zeker waar het om kinderen gaat. Kinderen, zowel alleenstaand als met ouders, dienen opgevangen te worden in voor hen geschikte kleinschalige locaties, die voor zo lang mogelijke termijn beschikbaar zijn om zo het aantal verhuizingen te beperken.
2. Het College beveelt de **Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap** alles in werking te stellen om bij plaatsing in de opvang zo snel mogelijk met onderwijs te starten, zodat de tijdige toegang tot dit recht gegarandeerd kan worden.

Behandelen asiel- en nareisaanvragen: prioriteit geven aan kinderen

3. In verband met de (psychische) gezondheid van kinderen beveelt het College de **Staatsecretaris van Veiligheid en Justitie** aan de asielaanvragen van de kinderen en de nareisaanvragen van hun ouders met voorrang te behandelen.

Voorzieningen voor statushouders: versobering en discriminatieverbod

4. Het College beveelt de **Minister voor Wonen en Rijksdienst** aan de voorrangspositie van vluchtelingen in de Huisvestingswet ten aanzien van de toewijzing van sociale huisvesting niet te schrappen. Dit bevordert de uitstroom van vluchtelingen uit het azc niet en laat de noodopvang langer bestaan dan strikt noodzakelijk.
5. Daarnaast beveelt het College de **Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid** aan het minimumniveau van voorzieningen voor vluchtelingen te waarborgen zonder onderscheid te maken tussen vluchtelingen en nationale onderdanen.

Inburgering: rol voor de overheid

6. Het College beveelt de **Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid** aan weer zijn rol te nemen in het inburgeringstraject van vluchtelingen. Dat kan bestaan uit (gedeeltelijke) financiering van het inburgeringstraject - zodat vluchtelingen niet direct met schulden hoeven te starten - en uit intensieve begeleiding in dit traject. Niet alleen de vluchteling, maar ook de overheid is hierbij gebaat. Het voltooiën van het inburgeringstraject vergroot de kansen op deelname in de maatschappij en op een baan.

Draagvlak en mensenrechten

7. Het College beveelt de **overheid, centraal en decentraal**, aan om bij maatregelen die (deels) genomen worden om draagvlak te behouden, alert te zijn dat de mensenrechten van asielzoekers en vluchtelingen niet in het gedrang komen. Hoe belangrijk het behoud van draagvlak ook is, de bescherming van mensenrechten gaat voor.